

ORGANIZATOR

WSPÓŁORGANIZATOR

dysleksja

MARZEC
ROK 2010

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 170 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/ atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
6. Możesz korzystać ze słownika poprawnej polszczyzny i słownika ortograficznego.
7. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL.
Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
70 punktów

*Część I – 20 pkt
Część II – 50 pkt*

**Wypełnia zdający
przed rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

Odpowiedzi z tej próbnej
matury znajdziesz dziś
o godzinie 14 na
www.echodnia.eu/edukacja
oraz w jutrzejszym wydaniu
papierowym „Echa Dnia”

Część I – rozumienie pisanego tekstu

Przeczytaj uważnie tekst, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nim. Odpowiadaj tylko na podstawie tekstu i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile jesteś proszona/y. Poprawne odpowiedzi w zadaniach zamkniętych zaznacz kółkiem lub krzyżykiem.

Mój kokon moją twierdzą

1. Altannik – nieduży ptak z Nowej Gwinei – w ornitologicznym świecie znany jest z tego, że w porze godów buduje imponujące konstrukcje. Do swoich gniazd altanniki zbierają kwiaty, puch, kolorowe liście, błyszczące kapsle, a potem układają z nich dywaniki, grządki, daszki, przepierzenia. Finezyjne altanki cieszą oko samic i wprawiają w zdumienie uczonych. Wymoszczenie gniazdka jest bardzo skuteczną strategią przywabienia partnerki – kto zbuduje bardziej przytulny domek, ten ma większą szansę na rozród i przetrwanie...

2. Okazuje się, że ludzie stosują podobną strategię. W dzisiejszych zwariowanych i zaganianych czasach marzymy o własnej kolorowej altance, w której zapomnimy o szarej codzienności. Echa tych marzeń – wynikających z dążenia do poczucia bezpieczeństwa opisanego w teorii potrzeb elementarnych Abrahama Masłowa – legły u podstaw całej strategii marketingowej nazwanej cocooningiem (od ang. cocoon – kokon).

3. Czym jest cocooning, zwany również kokonizacją? (...) Cocooning to cała filozofia, a dokładniej – szereg marketingowych pułapek żerujących na psychologicznych mechanizmach i skłonnościach konsumenckich. Termin ten pojawił się w latach 90. ubiegłego wieku, a spopularyzowała go Faith Popcorn, autorka kontrowersyjnych książek poświęconych marketingowi.(...)

4. Z badań przeprowadzonych przez Pentor Research w 2007 roku wynika, że życie w chaosie wchodzi nam w krew. Znaczny odsetek ludzi (nawet 60 proc.) potrafi równocześnie rozmawiać przez telefon, sprawdzać notowania giełdowe, kończyć pisanie maila i rozmawiać na gadu-gadu, jednak precyzyjne wykonanie każdego z tych zadań jest niemożliwe w takich warunkach. Jesteśmy za to wyczerpani i ciągle brakuje nam czasu. Nasz umysł potrzebuje równowagi, ucieczki. Szukamy sposobu na stworzenie sobie azylu, na przykład w odpowiednio urządzonego domu.

5. I tutaj pole do popisu mają propagatorzy cocooningu. Potencjalnym „wyznawcą” tego trendu może zostać każdy, kto po stresującej pracy wraca z rozkoszą do swojego przytulnie urządzonego mieszkania, włącza ulubioną muzykę, zanurza się w miękkiej kanapie, popija ulubione wino – koniecznie z kieliszka dobrze leżącego w dłoni, koniecznie w kącie przy regale uginającym się od książek, koniecznie pod stojącą lampą. W domu miłośnik cocooningu nie odbiera telefonu, nie sprawdza skrzynki mailowej. Zamyka się w kokonie swojej prywatności, do której wstęp mają tylko najbliżsi i wszyscy ci, którzy uczestniczą w kilkuosobowym rytuale ucieczki od chaosu i codzienności.(...)

6. Programowemu domatorstwu sprzyja również obecny kryzys. Świat w kryzysie zwalnia tempo. Spadają obroty firm turystycznych, kin, drogich restauracji, hoteli. Skoro mniej możemy przeznaczyć na rozrywki na mieście – zróbmy wszystko, ażeby samo przebywanie w domu napawało nas przyjemnością. Cocooning owocuje eksplozją popytu na meble kojarzące się z przytulnością i ciepłem. W dobie kryzysu ludzie wręcz szaleją na punkcie prywatnych „altanek”. Jak donoszą zachodnie raporty, nawet pokolenie

młodych ludzi ceniących niskie ceny, praktyczność i funkcjonalność rodem z Ikei, nagle odwraca się w stronę oferty tradycyjnej i droższej.

7. Cocooning zawładnął również... listami przebojów. Okazuje się bowiem, że w okresach spadków na giełdzie, większą popularnością cieszy się spokojna muzyka, taka, której chętnie słucha się w domu. Do takich wniosków doszli psychologowie Terry F. Pettijohn i Donald F. Sacco, którzy przebadali pod tym kątem listy przebojów z ostatnich 50 lat.

8. Zjawisko cocooningu na pierwszy rzut oka doskonale wpisuje się w filozofię slow movement (ang. powolny ruch), propagującą świadome zwolnienie tempa życia.(...) Filozofia slow movement to podejście, które uczy człowieka radości z kultywowania drobnych przyjemności, odnajdywania piękna w codziennych rytuałach, powrotu do życia prywatnego, intymnego, o którym zapomnieliśmy, pędząc za karierą. Czytanie książek, sztuka parzenia herbaty, popołudniowa kawa na progu domu, spacer – brzmi prozaicznie, ale dla współczesnych ludzi znalezienie czasu na te czynności jest nie lada wyczynem. Okazuje się, że muszą się oni na nowo uczyć odpoczynku dla ciała i ducha.

9. W takim świetle cocooning może jawić się jako przedłużenie tradycji slow movement. (...) Socjologowie biją jednak na alarm: nie dajmy się wciągnąć w pułapkę cocooningu! (...)

10. W cocooningu na dłuższą metę mogą się kryć nie lada zagrożenia. Specjaliści od marketingu – jak choćby wspomniana wcześniej Faith Popcorn – nie ukrywają, że życie według zasad cocooningu w dużej mierze powoduje izolację od innych ludzi i zamknięcie na świat. Zamknięcie w pięknie uwitym kokonie jest wymarzoną strategią z punktu widzenia rynku i producentów, jednak może okazać się niszczące dla czegoś równie ważnego, a może nawet ważniejszego – kapitału społecznego.

11. Ludzie oczarowani perspektywą spędzania wolnego czasu w swych czarownych norkach gotowi są wydać ciężkie pieniądze na architekta wnętrz, tapety i meble. Jak grzyby po deszczu wyrastają sklepy sprzedające przeróżne „rzeczy ładne”, nietanie i serwujące wizję przeżywania przyjemności solo. Lepszy sprzęt elektroniczny, piękniejsze meble – wszystko to czyni nasze domy przyjemniejszymi, niepostrzeżenie zamieniając nas w dobrowolnych więźniów domowego ogniska. Zapominamy o „prawdziwym życiu”, co potwierdzają niepokojące statystyki. Robert Putnam wskazuje, że coraz częściej zamiast spotkać się z rodziną czy przyjaciółmi – wybieramy kanapę w salonie i telewizor. Nie chce nam się w ogóle wychodzić z domu i niechętnie inicjujemy imprezy we wspólnym gronie. Cocooning może prowadzić niepostrzeżenie od filozofii slow movement do biernej postawy no-movement...

12. W chaosie dzisiejszego życia izolacja wydaje się strategią zupełnie racjonalną – każdy z nas lubi przecież pobyć sam ze sobą. Problem jednak w tym, że na dłuższą metę takie rozwiązania wpędzić mogą w poczucie osamotnienia. W gruncie rzeczy jesteśmy wszak istotami społecznymi. Nawet altannik stroi swoją siedzibę ze względu na swoją przyszłą partnerkę, nie wije gniazdko tylko dla siebie. Tymczasem cocooning zakłada, że to głównie nam samym – nie zaś innym – ma być dobrze w naszych świątyniach spokoju. (...)

13. A przecież – jak przekonują psychologowie ewolucyjni Steven Pinker czy David Buss – człowiek najlepiej funkcjonuje w niedużych wspólnotach, do tego jest przystosowany ludzki umysł. Anonimowość, w jakiej dziś funkcjonujemy, jest dla nas bardziej niż męcząca. To patologia, której matka natura nie przewidziała. Może więc warto wysunąć nos ze swojego kokonu, odświeżyć kontakty, przetrzeć zakurzone notes z telefonami... i kiedy już wychuchane mieszkanko wystarczająco nacieszy nasze oko – zaprosić kogoś, kto mógłby razem z nami chłonąć jego atmosferę.

Na podstawie: Tomasz Kozłowski, *Mój kokon moją twierdzą*. „Charaktery” nr 12 / 2009

Zadanie 1. (2 pkt)

W jakim celu autor przywołał na początku artykułu informacje o altanniku? Podaj dwa uzasadnienia.

.....

.....

.....

Zadanie 2. (1 pkt)

W akapicie 2. autor użył metaforycznego sformułowania: *marzymy o własnej kolorowej altance, w której zapomnimy o szarej codzienności*. Zacytuj z akapitu 4. zdanie będące parafrazą tej metafory.

.....

.....

.....

Zadanie 3. (1 pkt)

Jaką funkcję pełni pytanie rozpoczynające akapit 3?

.....

.....

.....

Zadanie 4. (1 pkt)

Z akapitu 3. wypisz wyrażenie zawierające opinię.

.....

.....

.....

Zadanie 5. (2 pkt)

Podaj trzy cechy stylu życia ludzi, które legły u podstaw cocooningu.

.....

.....

.....

Zadanie 6. (2 pkt)

O jakich dwóch zjawiskach rynkowych wynikających z cocooningu jest mowa w akapicie 6 i 7?

.....

.....

.....

Zadanie 7. (1 pkt)

Z akapitu 7. wypisz dwa wyrazy, dzięki którym autor uzyskał spójność wypowiedzi.

.....

.....

.....

Zadanie 8. (2 pkt)

Określ, do jakiego typu słownictwa należą wyrazy:

- a. wysunąć nos, wydać ciężkie pieniądze -
b. teoria potrzeb elementarnych, kapitał społeczny -

Zadanie 9. (2 pkt)

Zdanie *nie dajmy się wciągnąć w pułapkę cocooningu!* (akapit 8.) pełni funkcję:

- a. informatywną
b. ekspresywną
c. impresywną
d. poetycką

Jaka cecha gramatyczna zdania wskazuje na tę funkcję?

.....

Zadanie 10. (2 pkt)

Na podstawie akapitów 10 – 12 wymień cztery negatywne konsekwencje cocooningu.

.....
.....

Zadanie 11. (1 pkt)

W jaki sposób autor artykułu wzmocnił wiarygodność swojej wypowiedzi? Nazwij dwa zabiegi.

.....
.....

Zadanie 12. (1 pkt)

Tytuł artykułu to:

- a. cytat
b. metafora
c. parafraza
d. aluzja

Zadanie 13. (1 pkt)

Które z poniższych twierdzeń wyraża najtrafniej definicję cocooningu:

- a. Styl życia grożący samotnictwem
b. Reakcja człowieka na chaos i tempo życia codziennego
c. Strategia marketingowa propagująca domatorstwo
d. Trend eksponujący prywatność i wyciszenie

Zadanie 14. (1 pkt)

Na podstawie akapitu 13 określ, jakie stanowisko zajmuje autor wobec zjawiska kokonizacji.

.....
.....

SUMA PUNKTÓW

Część II - pisanie własnego tekstu, w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu. Wybierz temat i napisz wypracowanie nie krótsze niż dwie strony (około 250 słów)

Temat 1: Interpretując wiersze *Do gór i lasów* Jana Kochanowskiego i *Przedśpiew* Leopolda Staffa, porównaj przedstawione w nich modele życia . Określ relację między utworami.

Jan Kochanowski

Do gór i lasów

*Wysokie góry i odziane lasy!*¹
Jako rad na was patrzę, a swe czasy
Młodsze wspominam, które tu zostały,
*Kiedy na statek człowiek mało dbały.*²
Gdziem potym nie był? Czegom nie skosztował?
Jażem przez morze głębokie żeglował,
Jażem Francuzy, ja Niemce, ja Włochy,
*Jażem nawiedził Sybilline lochy.*³
Dziś żak spokojny, jutro przypasany
*Do miecza rycerz;*⁴ *dziś miedzy dworzany*
W pańskim pałacu, jutro zasię cichy
*Ksiądz w kapitule,*⁵ *tylko że nie z mnichy*
*W szarej kapicy a z dwojakim płatem;*⁶
*I to czemu nic*⁷, *jeśliż opatem?*
*Taki był Proteus,*⁸ *mieniać się to w smoka,*
To w deszcz, to w ogień, to w barwę obłoka.
Dalej co będzie? Srebrne w głowie nici,
A ja z tym trzymam, kto co w czas uchwyci.

1584

Jan Kochanowski, *Dzieła polskie*, tom 1. Warszawa 1976

¹ odziane lasy - pokryte lasami (Góry Świętokrzyskie) lub może: lasy piękne (liściaste)

² na statek człowiek mało dbały - mało stateczny

³ Sybilline lochy - grotty pod Neapolem.

⁴ przypasany do miecza rycerz - Kochanowski brał udział w wyprawie inflanckiej z r. 1568

⁵ cichy Ksiądz w Kapitule - proboszcz poznański mający prawo zasiadać w radzie biskupiej.

⁶ dwojaki płat - część habitu zbliżona krojem do ornatu

⁷ czemu nic - czemu nie.

⁸ Proteus - bóg mitologiczny

Leopold Staff

Przedśpiew

Czcziciel gwiazd i mądrości, miłośnik ogrodów,
Wyznawca snów i piękna i uczestnik godów,
Na które swych wybrańców sprasza sztuka boska:
Znam gorycz i zawody, wiem, co ból i troska,
Żłuda miłości, zwątpień mrok, tęsknot rozbicia,
A jednak śpiewać będę wam pochwałę życia -
Bo żyłem długo w górach i mieszkalem w lasach.
Pamięcią swe dni chmurne i dni w słońca krasach
Przechodzę, jakby jakieś wielkie, dziwne miasta,
Z myślą ciężką, jak z dzbanem na głowie niewiasta,
A dzban wino ukrywa i łyzy w swojej cieśni.
Kochałem i wiem teraz, skąd się rodzą pieśni;
Widziałem konających w nadziejej otusze
I kobiety przy studniach brzemiennie, jak grusze;
Szedłem przez pola żniwne i mogilne kopce,
Żyłem i z rzeczy ludzkich nic nie jest mi obce.
Przeto myśli me, które stoją przy mnie w radzie,
Choć smutne, są pogodne jako starce w sadzie.
I uczyć miłowania, radości w uśmiechu,
W łzach widzieć słodycz smutną, dobroć chorą w grzechu,
I pochwalam tajń życia w pieśni i w milczeniu,
Pogodny mądrym smutkiem i wprawny w cierpieniu.

1908

Leopold Staff, Wybór poezji. Wrocław 1963

Temat 2: Dwie prawdy o człowieku. Przedstaw je, charakteryzując Waleriana Ziembiewicza na podstawie fragmentu powieści *Granica* Zofii Nałkowskiej. Następnie zilustruj problem nawiązaniem do głównego bohatera powieści.

Walerian Ziembiewicz chlubił się do końca życia swoim klejnotem szlacheckim, z którego malowany wizerunek (...) stał dziwnie oprawiony na oszklonej szafce w rogu boleborzańskiego salonu. (...) Po stracie dwóch z kolei majątków, własnego i żony, Walerian Ziembiewicz dostał w Boleborzy miejsce rządcy na kilka lat przed wojną. Gospodarował tu uczciwie, ale równie nieumiejętnie i źle jak na ziemi własnej. Gospodarki nie lubił. Całymi godzinami, zamknięty w swym gabinecie, który nazywano kancelarią, robił sam naboże do dubeltówki albo na małym warsztacie naprawiał rozmaite przedmioty domowe. (...) Ponadto miał bardzo wrażliwe sumienie i z częstych grzechów lubieżności spowiadał się nie tylko znajomemu proboszczowi z Chązębnej, ale własnej wysokiej i chudej żonie, przed którą klękał, błagając ją we łzach o darowanie winy. Jako dowód przebaczenia otrzymywał do naprawy zacinający się zamek przy szufladzie kredensu albo łańcuszek (...). Tak pokrzepiony, posyłał zaraz po butelkę starki do piwnicy. Niestety, nawet niewielka ilość alkoholu wprawiała go w stan zaostzonego erotyzmu (...)

Tak źle zresztą rzeczy wyglądały tylko z zewnątrz oczywiście. Od wewnątrz, subiektywnie, znajdowały zupełnie inną ocenę. We własnym mniemaniu Walerian Ziembiewicz był człowiekiem przywiązany do ziemi i na tej ziemi – na swoim czy na cudzym – pracować chciał do ostatniego tchnienia. Towarzyszkę tego swego losu prawdziwie kochał i głęboko szanował, dla swego jedyne­go dziecka zaś nie poskąpiłby własnej krwi.(...)

Cały ten fenomen Boleborzy dał się oglądać jeszcze od innej strony, mianowicie oczami Zenona – jako przedmiot pierwszej poważnej dziecinnej tragedii.

Zenon wracał z miasta do domu na święta, na wakacje (...) i oczami coraz bardziej dorosłymi patrzył na rodziców. Od tego widzenia stygło mu serce i gorzki wstyd ścisnął gardło, jak łyż. Każdy nauczyciel, o którym mówiono tu z lekceważeniem jako o belfrze (“jak to też teraz uczą!”) - był mędrce­m wobec tych ludzi najbliższych, którzy mu kiedyś imponowali i których przecież jakoś kochał. (...) A to, co ojciec pamiętał z historii, co opowiadał o swoim herbie z XI wieku! jego jedyna cytata łacińska, o której nie miał pojęcia, że jest z Terencjusza: Homo sum... - zawsze zakończona błędem! Jego stosunek do chłopów! Wiedział o nich tylko to, że kradną, to było jedyne, co mógł o nich powiedzieć. Nie było mu wiadomo nic o historycznych i socjalnych przyczynach chłopskiej ciemnoty. Ale wyśmiewał, że dają im teraz bezpłatne szkoły - “jak zaczną się uczyć, to ciekawe, kto wtedy będzie pracował”.

Ostatnich wakacji dopiero Zenon zrobił to niesłychane odkrycie - ojciec przecież nic nie robi! (...) On jest tylko do pilnowania majątku tych nieznan­ych, tajemniczych, dalekich Tczewskich.

Zofia Nałkowska, *Granica*. Warszawa 1961

WYPRACOWANIE

na temat nr

Area with horizontal dotted lines for writing.

Ruled area for writing, consisting of numerous horizontal dotted lines.

[A large area of dotted lines for writing.]

Lined writing area with horizontal dotted lines for text entry.

BRUDNOPIS

(nie podlega ocenie)

Uwaga! Zdaj maturę z „Echem Dnia” i www.echodnia.eu

Arkusze maturalne wraz z odpowiedziami

zawsze w dniu matury

około godziny 14 na:

www.echodnia.eu/edukacja

Teraz
nowy
serwis

Chcesz bez problemu
zdać maturę?

EDUKACJA

Nowy, największy w regionie portal edukacyjny „Echa Dnia”, a w nim mnóstwo przykładowych testów maturalnych, porad i niezbędnych informacji.

www.echodnia.eu/edukacja